

Voor het puberbrein is het maken van een studiekeuze eigenlijk te moeilijk. Toch moeten jongeren het besluit om een vervolgopleiding te doen op jonge leeftijd nemen. Hulp kunnen ze daarom goed gebruiken, zegt studiekeuzeadviseur Carine Vos. "Het inzicht in later ontbreekt."

Door Mandy Pijl

Je persoonlijkheid bepaalt je toekomst

Boek *De Rest Van Je Leven*
Auteur Carine Vos Uitgeverij
SWP Prijs 14,90 euro. Zie ook:
www.richtingwijzeradvies.nl

Als iemand weet hoe lastig het kan zijn om als jongere een studiekeuze te maken, dan is het studiekeuzeadviseur en loopbaanbegeleider Carine Vos wel. "O, hou maar op", zegt ze desgevraagd. "Op mijn vijftiende wilde ik iets doen met Noors, een prachtige taal. Maar mijn decaan zei: 'Nee, joh. Scandinavische talen zijn te makkelijk voor jou.' Ik dacht: als hij het zegt, dan zal het wel. Ik ben de vertaleropleiding in Maastricht gaan doen."

Gaandeweg ontdekte Vos dat ze voor een eenzaam beroep leerde. "Je werkt met twee stukjes papier: op de een de originele tekst en op de ander de vertaling. En niemand die wat tegen je zegt." Ze stopte met de opleiding, maar bleef in Maastricht om er economie te studeren. Ze kwam terecht in het bankwezen, een wereld, zegt ze nu, waarin ze zich niet thuis voelde. Van het voorkomen van die ellende, 'het niet op je plek zijn en je daardoor ongelukkig voelen', zoals Vos het zelf uitdrukt, heeft ze inmiddels haar beroep gemaakt.

Op het mbo haakt 30 tot 40 procent van de studenten binnen het eerste jaar af. Op het hbo gaat het om zo'n 17 procent en op de universiteiten stopt iets meer dan 10 procent van de studenten voortijdig.

"Jongeren zijn op een leeftijd dat ze het belang van een goede studiekeuze nog niet goed kunnen inschatten", zegt Vos. Vaak spelen bij die keuze omliggende factoren een rol, zoals het al dan niet op kamers willen wonen en het doen wat ouders, vrienden of de decaan zeggen.

Bovendien zijn jongeren nog niet in staat om over zichzelf na te denken. "Het puberbrein kan dat soort ingrijpende besluiten gewoon nog niet nemen. Pubers zijn met andere zaken bezig, zoals verliefdheid en het samenzijn met vrienden", vertelt Vos. Ze schreef *De Rest Van Je Leven*, een boek dat hulp biedt bij het maken van een studiekeuze.

Veel beter zou het zijn als iedereen tot zijn achttiende naar school ging en pas daarna een keuze hoefde te maken, aldus Vos. "Niet voor niets schrijf ik: 'Eigenlijk ben je er op deze leeftijd nog niet aan toe zo'n beslissing te nemen, dus geef de maatschappij maar de schuld'. Jongeren moeten soms al op hun veertiende een profielkeuze maken, terwijl het inzicht in het begrip later nog geheel ontbreekt."

Een beetje hulp is nodig. Lastig, want jonge-

▲ Studenten volgen college op de universiteit. Foto: ANP/Koen Suyk

ren zitten niet op bemoeienis van bijvoorbeeld hun ouders te wachten. "Wees je er als ouders van bewust dat je soms inderdaad te dicht op hun huid zit." Kom dan ook niet met studies aanzetten, adviseert Vos. "Hou het proces in de gaten. Vraag wat een kind al heeft gedaan om zich te oriënteren. En heeft hij een voorkeur voor een studie, bespreek dan wat hij met die studie kan doen. Past het bij hem? En hoe lijkt het hem om dertig jaar dat werk te doen?"

"En durf je kind een foute keuze te laten maken", zegt Vos ronduit. "Want word je door ervaring niet het meest wijs? Natuurlijk kost het geld als een kind met een studie stopt. Maar doet hij dat voor 1 februari dan wordt de prestatiebeurs automatisch een gift."

In haar praktijk voor studieadviesing ontmoet Vos jongeren die wel wat hulp kunnen

gebruiken. "Ik zeg altijd: 'De basis voor die beslissing is je eigen persoonlijkheid. Hoe je in elkaar steekt, dat verandert niet. Als je stil en graag op jezelf bent, ga dan vooral geen commerciële opleiding doen waarvoor je een extraverte persoonlijkheid nodig hebt en je het risico loopt een toneelstukje te moeten opvoeren om over je schaduw heen te stappen.'"

Ook na goed voorwerk kan een jongere alsnog uitvallen op de vervolgopleiding van zijn keuze. "Veel volwassenen zeggen: 'Joh, het maakt niet uit wat je studeert, ik doe ook niet dat waarvoor ik heb gestudeerd.' Laat hem in ieder geval iets kiezen dat in de buurt van zijn interesses ligt. Psychologie en gezondheidswetenschappen liggen dicht bij elkaar dan een vertaleropleiding en economie. Laat het pad dat hij inslaat bij hem passen. Dat vergroot de kans dat hij de opleiding met plezier afmaakt en dat hij niet, als hij later iets anders wil doen, eerst 180 graden de andere kant op moet werken."

Tips voor de studiekeuze

Voor jongeren

- Oriënteer je eerst, ga pas daarna naar open dagen. Op die manier kun je gerichte vragen stellen en vallen studies die echt niet bij je passen al af.
- Als je een test wilt doen, hang dan niet meteen je hele leven aan de uitslag op. Denk goed na of die uitslag echt bij je past en waarom die ene studie eruit is gerold.
- Bedenk of je naar hbo of universiteit wilt. De een is meer praktisch, de ander meer theoretisch. Wat past het best bij jou?

Voor ouders

- Geef je kind de vrijheid zijn eigen keuze te maken, kom niet met studies aanzetten.
- Praat erover als hij een studie op het oog heeft. Past die bij hem en wat kan hij er eigenlijk mee?
- Begin op tijd met 'zeuren'; voorkom dat je kind kansen laat liggen omdat hij te laat is voor een intake, loting of auditie.